

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

Beth Din vs. Secular Courts

Rabbi Ezra Schwartz
January 31, 2016 • כ"א שבט תשע"ו

I. Source

(1) שמות פרק כא (א)

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לִפְנֵיהֶם :

(2) תלמוד בבלי מסכת גיטין דף פח עמוד ב

אביי אשכחיה לרב יוסף דיתיב וקא מעשה אגיטי, א"ל: והא אנן הדיוטות אנן, ותניא, היה ר"ט אומר: כל מקום שאתה מוצא אגוריאות של עובדי כוכבים, אע"פ שדיניהם כדיני ישראל, אי אתה רשאי להיזקק להם, שנאמר: + שמות כ"א + ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים, דבר אחר: לפניהם – ולא לפני הדיוטות!

II. Reason

(3) רש"י שמות פרק כא

לפניהם - ולא לפני גוים, ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנין אותו כדיני ישראל, אל תביאהו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני גוים מחלל את השם ומיקר שם עבודה זרה להחשיבה, שנאמר (דברים לב לא) כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים, כשאויבינו פלילים זהו עדות לעלוי יראתם

(4) רמב"ם הלכות סנהדרין פרק כו הלכה ז

כל הדין בדיני עכו"ם ובערכאות שלהן אע"פ שהיו דיניהם כדיני ישראל הרי זה רשע וכאילו חרף וגדף והרים יד בתורת משה רבינו שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם לפניהם ולא לפני עכו"ם לפניהם ולא לפני הדיוטות, היתה יד העכו"ם תקיפה ובעל דינו אלם ואינו יכול להוציא ממנו בדיני ישראל יתבענו לדיני ישראל תחלה, אם לא רצה לבא נוטל רשות מבית דין ומציל ג בדיני עכו"ם מיד בעל דינו

(5) שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן כו סעיף א

{א} אסור לדון בפני דיני עובדי כוכבים (ב) ובערכאות שלהם (פי' מושב קבוע לשריהם לדון בו), {א} {ג} אפילו בדין שדנים בדיני ישראל, ואפילו נתרצו ב' בעלי דינים לדון בפניהם, אסור. א] וכל הבא לידון בפניהם, הרי זה רשע, א {ג} {א} וכאילו חרף וגדף ד) {ד} {א} והרים יד בתורת מרע"ה.

Compare with Rambam in Frankel edition.

כל הדין בדיני גוים ובערכאות שלהם אע"פ שהיו דיניהם כדיני ישראל הרי זה רשע וכאילו חרף והרים יד בתורת משה רבנו

III. Israeli Courts Today

(6) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כג עמוד א

זה פוסל דינו כו'. כל כמיניה דפסיל דיניי ? - אמר רבי יוחנן: בערכאות שבסוריא שנו

(7) בית הבחירה למאירי מסכת סנהדרין דף כג עמוד א

בערכאות שבסוריא שלא היו בקיאיין בדין תורה אלא שדנין לאומד הדעת ובחקים ונימוסים ואמר שבכל אחד משני דרכים אלו יכולין שניהם ר"ל המלוה והלוה לומר שלא ידונו ברשותם ואע"פ שאלו היה שם בית דין מומחה ואחד לבד לא היה לו רשות לומר נלך לבית הועד ר"ל לבית דין הגדול אלא למלוה אבל לא ללוה בזו אף הלוה יכול לעכב אם אינם הגונים מצד פחיתותם ואם הם מומחין ויש שם הרבה בתי דינין שהרי אין כאן הטרחה

(8) חזון איש חו"מ סנהדרין סימן ט"ו אות ד'

ואע"פ דליכא ביניהם דייין שידיין ע"פ משפטי התורה ומוכרחים להמנות בעל שכל לפי מוסרי האדם, אינם רשעים לקבל עליהם חקי עמים או לחוקק חקים שהשופט כל דין שלפניו לפי הנראה אליו זהו בכלל פשרה

ואין ניכר הדבר שעזבו מקור מים חיים לחצוב בורות נשברים. אבל אם יסכימו על חוקים הרי הם מחללים את התורה וע"ז נאמר אשר תשים לפניהם וגו'

ואין נפקותא בין בא לפני אינם ישראלים ובין ישראל ששופט ע"פ חוקים בדויים, ועוד הדבר יותר מגונה שהמירו את משפטי התורה על משפטי ההבל.

IV. When is it permitted to litigate in secular court

9 סעיף ב

ב ה [היתה יד עובדי כוכבים תקיפה, ובעל דינו אלם, ואינו יכול להציל ממנו בדייני ישראל, יתבענו לדייני ישראל תחלה; ז) אם לא רצה לבא, ח) ח] {א} נוטל רשות מבית דין ג [ג] ומציל בדייני עובד כוכבים מיד בעל דינו

10 תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף צב עמוד ב

אמר ליה רבא לרבה בר מרי, מנא הא מילתא דאמרי אינשי: קרית חברך ולא ענך, רמי גודא רבה שדי ביה? א"ל: +יחזקאל כ"ד+ יען טהרתך ולא טהרת מטומאתך לא תטהרי עוד

11 רא"ש מסכת בבא קמא פרק ח

[דף צב ע"ב] מנא הך מילתא דאמרי אינשי קרית לחברך ולא ענייך רמי גודא ושדי עילויה. דכתיב יען טהרתך ולא טהרת לא תטהרי עוד. מכאן פסק רב פלטיא ז"ל ראובן שיש לו תביעה על שמעון ומסרב לבוא עמו לדין שרשאי להביאו לערכאות של נכרים כדי להוציא את שלו מתחת ידו

12 הגהות מיימוניות הלכות סנהדרין פרק כו הלכה ז

[ג] וכן פירש רבינו יוסף ט"ע הא דגרסינן פ' החובל קרית לחברך ולא ענך רמי גודא רבה שדי עילויה כלומר [קראת לחברך לדין ישראל ולא רצה לבא השלך עליו הכותל הגדול שלא יוכל להשמט כלומר שיבא עליו בידי עכו"ם ע"כ

13 רש"י מסכת בבא קמא דף צב עמוד ב

קרית חברך - להוכיחו ולא ענך

14 נתיבות המשפט ביאורים סימן כו

[ג] ומציל בדיני עכו"ם. עיין סמ"ע סק"ה שנותנין לו רשות להוציא שלו ולא שהעכו"ם יכפוהו לעשות [וכו'. ונראה דמיירי באופן שידוע החוב לדייני ישראל, כגון במלוה בשטר וכיוצא, דבמלוה על פה אי אפשר לדייני ישראל ליתן לו רשות להוציא דאימר אינו חייב לו כל כך, רק משמתין אותו כשאינו רוצה לבוא, וכן מוכח מהב"י [סעיף ב'] שכתב כשאינו יכול להוציא ממנו על פי אדרכתא, משמע שידוע שחייב לו כבר, וכן מוכח מהדרישה סימן ב' שכתב וזה לשונו, שאם היה העכו"ם אומרים לישראל תן ממון זה לישראל חברך שאתה חייב לו על פי הדין וכו', ולתירוץ הראשון אף זה אסור, ולתירוץ שני שם אינו מותר רק בכהאי גוונא

V. Arbitration before secular courts - arbitrators

15 סמ"ע סימן סח

[ג] ופשרות כו'. אע"ג דפשרה צריכה קנין וקנו מידן לקיים הפשרה, מ"מ כיון דהפשרה נעשתה על ידם ופשרה קרויה דין, והן פסולין לדון דין. ולפ"ז אפילו בלא שטר, הפשרה שנעשתה על ידם פסולה, וכן משמע לשון הטור [שם] והמחבר, ועיין פרישה [שם]